

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr.,
negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.
Előfizetheti a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szombán este és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, kigyó-utca 9. szám.
Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Reakció.

Valami csodás hatású áramlat csap végig az egész vén Európán, a reakciónak hívós szele, mely felkavarja a közélet sima tükkrét, s a megromlott társadalom mélyéből felszínre hozza azt a sok szemetet és piszkot, a mely eddig rejtve volt szemünk előtt.

Az a gyűlöletes szó, melyet eddig félve vett ajkára mindenki, ma a nemesebb irányú törekvéseket jelzi, a mely a szabadalmazott erkölcstelenséggel szemben, az emberi méltóság emelésére törekszik, és a gasság helyére visszaakarja állítani a becsületet.

Mint az ifju korában gyorsan növő fiatal ember sorvasztó betegségét hozdó mellében, ugy a haladás századának társadalma is kóros betegségbe esett. Az egyéni szabadságnak minden vonalon való kiterjesztése, s az erkölcsi életnek a valósi alaptól való távolodása, megtermette a társadalom erkölcstelenségében szomorú gyümölcsöt.

A liberális Franciaországból ezeltől 5 évvel hozzánk halatszó botránny, mely a Panama-leleplezések nyomán keletkezett, nem volt elég tanulságos reánk, nem okultunk belőle, mert a helyett hogy a fevilágosodott század utolsó évtizedét arra fordítottuk volna, hogy a mindinkább táguló lelkiismeretet szigorubb korlátok közé szorítottuk volna, a legnagyobb könnyelmű-

séggel dobtuk magunkat karjaiba annak a veszedelmes áramlatnak, mely a liberalismus czégére alett működő erkölcstelenségeknek nyujt szabadalmat.

Ismételjük, a mit már többször is hangsulyoztunk, hogy a modern áramlat hangzatos jelszavai elámitottak nagyon sok embert, s azok a kik a liberálisok táborába állottak legnagyobb részben e megtévesztett emberek sorából kerültek ki. A legnagyobb részük becsületes ember, a ki a saját egyéni becsülete alapján mérlegelte az eseményeket, és nem látta azt a nagy veszedelmet, a mely az emberiséget, illetve a társadalmat ezen az uton fenyegeti.

Volt idő midőn az elfogultság, a maradiság, a konzervatívizmusnak ez a kinövése, utját akarta állani erőszakosan a nemzetek jogos és természetes haladásának a békóba akarta verni az emberiség fejlődését. Ez időben keletkezett az a jogos áramlat, a mely a haladás zászlaját tűzte ki és természetes, hogy a haladásnak ezek a bátor harczosai jogosan nevezhetők hősöknek s jogosan részesültek ama tiszteletben, a mely a beteges vagy gyáva konzervatívizmus kinövéseiben szenvedő reakcionáriusokkal szemben őket megillette. Ez időből származik a haladás embereinek főllénye s különleges megtiszteltetése a társadalomban.

Az idők azonban megváltoztak. Az emberek bele heczelték magukat a haladásba s hogy egymáson tul tegyenek s e téren mentől több eredményt s e révén

több dicsőséget mutathassanak fel, már nem elégedtek meg a gyors haladással, hanem valóságos futó lépésekkel rohannak előre a nélkül, hogy számot vetnének kötelességszerűen azzal, hogy jó uton haladnak-e és az ismeretlen ösvény végén nem zuhannak-e be valami feneketlen mélységbe. És az emberek legnagyobb része megfellekedvén arról, hogy a haladás emberei a multban csak óvatos és természetes haladásuk révén bírtak ama nagy tisztelettel, a melylyel emlékeiknek adózunk, bizonyos dicsőséget látnak abban, hogy modern embereknek tartatnak, a mely elnevezés megegyezik a haladás után való törekvéssel. Nem kérdezik, hogy a mai rohanó haladás természetes, észszerű és igazságos-e; nem kérdezik, hogy vajjon a közszükséglet toltá-e a jelen kérdéseket előtérbe, avagy azok egyéni érdekeknek szolgálatára lettek erőszakosan felállítva közszükséglet gyanánt. A legtöbb azért uszik az árral, mert nincs bátorsága azzal szembe szállani, fél attól a vádtól, hogy reakcionáriusnak tartatik.

A jelen viszonyok között tehát ugyanaz a bátorság szükséges szembezállani a modern áramlattal, mint a mely annak idején éppen a haladás embereinél megkívántatott, s éppen ugy üldözöttél, guny, megvetés a jutalma ennek a lelkes csapatnak, a mely ma felakarja tartóztatni az emberiséget veszedelmes törekvéseiben, mint a minő bátorság kellett annak idején,

Szentivánéji álom.

— A »Fejérmegyei Napló« tárczája. —

Írta: Pékár Gyula.

Ah nagyság, — mily édes-bájós nyári éjszaka volt az! Valóságos Szentivánéji álom!

... Mi öten evezősök valánk a bál hősei. A part mellett elterülő liget, mely valaha a „nagy gróf“ parkja volt, csak ugy csillogott a sok lampiontól és szines diszlettől. A nyári vendéglő terraszáról egy helybeli füszerkereskedő még rakétákat is eregetett fel... Lent a csillagos félhomályban, álmában mormolva — csobogva folyt a nagy folyó.

Szünet volt, pár percnyi szünet, ott állottunk a táncszalon lépcsőjén mind az öten s természetes athléta vállainkkal mint valami regatta-gárda vettük körül Tita kisasszonyt. Egészen fehér ruhás alakja egy creme csipkés hosszú lepelbe volt burkolva. Creol arczával s bódító fekete szemével ugy nézett ki, mint valami spanyol táncosnő.

Egy rakéta a magasban szapannuborék-ként pattant el.

— Nézzé monsieur Herkules, kiáltá egy melódikus mozdulattal Tita, mit jelent ez?

— Azt, mondám földig hajolva s nagyképu komolysággal, hogy minden mulandó s eloszlik mint a buborék.

— Eloszik mint a buborék, — harsogák kórúsbán a fiúk.

— Én is meg fogok halni, felelé méla

mosolylyal Tita s elgondolkozva nézte a lehulló tűzfoszlányokat.

— Nem, sugá a szép Viktor biztosan, egyelőre legfeljebb csak férjhez megy...

... Tita nagy komolyan nézett rá, aztán egyszerre elkaocagta magát, mintha csak apró esüt csengetyűk szólaltak volna meg az éji csendben. Bámulva, — növekvő bódulattal merültünk bele a szép, csodás nyári éjszaka szerelmes farsangjába. Lentről felhallatszott a víz mormolása s olykor valami ábrándos szellő kábító virágillattal csókolt arczon — A beltől ki halló zene mómora mint egy büvös illuszió köd lepett el bennünket.

Mindannyian szines evezős-tricotban voltunk s lesült arczunknak az estifény valami csodás marceziális színt adott. Bolond jókedvünk volt már vagy három hete: szép angol vitorlás négyesünkben össze-vissza kószáltunk a folyamon — minden városban három-négy napot töltöttünk. Annyi ép elég volt, hogy itt-ott felforgassuk a világot.

E majális majdnem a mi tiszteletünkre rendezte a városi fiatalság, — tán halából azért, hogy mindenütt kiverjük őket a nyeregéből... Tita volt a bálkirálynő: ez utolsó estén mind az öten csak vele foglalkoztunk. Tán beleszerettünk mind az öten? Dehogy — csak bolondok, örültek — szóval fiatalok voltunk s aranyos jókedvünkben minden eszevesztettségre készek. És Tita? Valjon melyikünk tetezett neki? Tán a szép Viktor, az elegáns jókedvű Stefi, a vicces kis Pali, vagy az a melancho-

likus Ádám? Valóban nem tudom megmondani: három év előtt még oly jókedvem volt, hogy nem sokat törődtem a pszichológiai analízissal s az analitikus pszichológiával... Azonban meglehet, hogy Tita is csak egy volt a dologgal, mint mi: farsangot játszott ez a fejecskéjében és szerelmes volt a maga tuláradó jókedvébe és fiatalságába.

A zene mámaros akkordjai lágyan folydogáltak a nehéz illatos légben körülöttünk.

— Tita bolond jó kedvében, mint valami tündér széttárta csipke-köpenye szárnyait, — elakart repülni. Egyszerre aztán hátralépett, szive csordultig volt a jókedvvel s nyilván büszke is volt, hogy öt ilyen athléta gavalérja van...

— Oh, ti — ti, — hősök! kiáltá! Az én hős gárdám!

Ragyogó szemmel néztünk rá.

— Es most mind térdre! folytatá, parancsoló mozdulattal.

Sorra letérdeltünk a veranda lépcsőjének a legalacsonyabb fokára.

Ah nagyság, tán sok volt a jázminillat a légben s a fiatalság mómora a fejemben, de valóban a többi, a mi ezután következett, alig tudnám rendszerezsen elmondani. Mi öten teljesen lefoglaltuk Titát, — rajtunk kívül senkinek se jutott táncz. Az újrák örültek voltak... A szép creolarezu leányt hiába csitította a mama, — Tita szeméi már bolond deliriumban usztak. Stefi szinte tót ágost állt a cigány

hogy a nagy többséggel szemben kimondják a haladás szükségét.

Ma tehát, a ki komolyan mérlegeli a társadalom s a politikai élet hullámzását, meggyőződhet, hogy az erkölcsi fölény nem azok részén van, a kik nem tudnak vagy nem mernek a veszedelmes törekvésekkel szembe szállani, hanem azok részén, a kik nem a pillanatnyi sikert, nem az olcsó népszerűséget hajhászzák, hanem az ethikai alapon állva, bátran és félelem nélkül szemébe vágják a nagy többségnek, hogy hibás utón jár, s a kik éppen a magasabb erkölcsi igazságok érvényesülése érdekében eltűrnek a gúnyt és a kicsinylést is.

A reakció első sikerének kell betudnunk azt a jótékony mozgalmat, mely Európaszerte megindult s a mely abban nyilatkozik meg, hogy az emberek magukhoz tértek a modern lázról és megindult minden vonalon a társadalom s a közélet erkölestelenjeinek üldözése. Az élet mindenfelé türethetlenné vált s az emberek megdöbbenve vették észre, hogy a modern áramlatok a gazembereket hozták fölszínre, a kikkel szemben tehetetlen minden becsületes irányú törekvés.

A párisi második panama botrány, a mi parlamentiünkben folyó összeférhetlenségi viták s itt nálunk helyben megindult jótékony mozgalomnak ugyancsak egy a rugója: a becsületes és tisztességes irányzat érvényesítése.

Az egész országban mindenütt nagy takarítás folyik; mindenütt folyik a bűnösök üldözése. Általános a törekvés hogy a közélet számára biztosítsuk a hozzá férhetlen tisztességet, a mely nélkül igazság, becsületes joggyenlőség nem létezik.

Sajnos, hogy ebben a nagy munkában mi nekünk jutott a legcsunyább munka osztály részül, mert a mi városi közigazgatásunkban olyan két évtizedes gazságokkal

állunk szemben, a mely ritkítja párját az egész országban. Hozzájárul helyzetünk nehézségeihez az a körülmény hogy most midőn legnagyobb szükségünk volna egy erélyes és igazságos kéz vezérletére, hogy éppen akkor vezető erő nélkül állunk s tehetetlenek vagyunk arra, hogy hozzá férhessünk a fedett állásban levő bűnösökhöz.

Bizony reakzionárius törekvéseink vannak s azok a kik évtizedek óta üzük szabadon gazságaikat jól tennék, ha nem várnák be, hogy a minden felől tornyosuló felhőkbeli kitorjón a vihar, hanem el menének maguk jószántából. A reakció itt van, az évtizedek óta szabadon folyó gazságok helyén újra a nemesebb erkölcsöknek s a becsületeseknek kell tér hódítania.

Vizsgálat a városházán.

A Seidl főkapitány elleni vizsgálatnak végre a véletlen segítségére jött dr. Bierbauer Viktor helyettes tisztii főorvos személyében.

Április 8-án délelőtt ugyanis Bierbauer Viktor dr. a polgármesterhez írásbeli feljelentést nyújtott be, a melyben ismerteti a következő esetet:

A múlt nyáron a lakosok kérelmére dr. Major Ferencz a kert utczában levő nyilvános házat becsületesen. Seidl Lajos főkapitány akkor Lehmann Lucziánának kilátásba helyezte, hogy a könyök-közben nyilvános házra engedélyt fog neki adni, ha a tüzoltók részére 100 frtot tesz le az ő kezébe. Mire Lehmanné át is adta a főkapitánynak a pénzt. Az engedély ennek daczára késett s Lehmanné az őszszel felment a főkapitányhoz, a ki azonnal fogadta, hogy minden menne, de 100 forint szükséges Havranck József polgármester részére is. Lehmanné kifizette ezt a 100 forintot is, de engedélyt még sem kapott. Az asszony azonban sürgette az engedélyt s miután akkor már dr. Major helyett

dr. Bierbauer volt a helyettes tisztii főorvos, a szenális főkapitány a következőképp állott elő: — Baj van! Változtak a viszonyok, más van a főorvosi hivatalban s Bierbauer okvetien megköveteli a 100 frtot annál is inkább, mert ő károsodott a másik bordély-üzlet beszünésével.

És Lehmanné lefizette a harmadik 100 forintot is.

Ez eset ismertetése után dr. Bierbauer kijelenti, hogy ő egy krajezárt sem kapott bár napokkal ezelőtt aláírta ugyan az engedélyt, miután a változhatatlanba kénytelen volt belenyugodni.

A polgármester e feljelentés kapcsán a következő határozatot hozta:

Dr. Bierbauer Viktor helyettes tisztii főorvosnak Seidel Lajos rendőrfőkapitány ellen mai napon hozzászóló irásban benyújtott panaszfeljelentése alapján nyomban kihallgatott Boti Jánosné és Lehman Lucziáné, helybeli lakos, bordélyháztulajdonosoknak Reé István és Polczér Péter tanuk előtt tett vallomása Seidel Lajos ellenében megállapítván azt a vádat, hogy nevezett Seidel Lajos főkapitány mások nevének felhasználásával részint jótékony célra — nevezetesen a tüzoltó-egylet javára, részint pedig dr. Bierbauer Viktor helyettes tisztii főorvos részére az általuk kért bordélyüzleti engedély megadásának feltételül tőlük pénzt követelt s azt vallomásuk szerint Seidel Lajos tényleg 250 frt összegben — de három részletben fel is vette, ez okból figyelembe véve ezen igazolt vád súlyos voltát, a folyó évi márczius hó 20-án 4867. sz. a. kelt és fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot elrendelő határozatot, az 1886. évi 23. törv.-czikk 4-ik §-nak 4-ik bekezdése alapján ezennel kiegészítem és Seidel Lajos főkapitányt az idézett törvény alapján hivatalától fel is függesztem.

A helyettesítésről ezuttal gondoskodni nem kell, mert a belügyminiszter ur ő nagyméltósága f. évi márczius 31-én 29429. szám alatt kelt leiratával Reé István helyettesítését jóváhagyólag tudomásul vette.

A helyettesítésről ezuttal gondoskodni nem kell, mert a belügyminiszter ur ő nagyméltósága f. évi márczius 31-én 29429. szám alatt kelt leiratával Reé István helyettesítését jóváhagyólag tudomásul vette.

emelvényen, úgy lelkesített. Mialatt egyikünk tánczolt vele, azalatt a többi körülállta a szép leányt. S mily nagyszerűek voltak a négyesek. Az öt első figurát sorban tánczolta ötonkkel, a hatodikat pedig felváltva lejtették vele. Én voltam a rendező s hogy a tánczot hosszúra nyújtsam, a legbolondosabb cotillon-figurákat szöjttem a négyes végére. Egyszer eszembe jutott: hátha „farkas és bárányt” játszának! — Az összes párokkal kürt alakítottam, s hogy a dolog annál bolondabb legyen, a közepére bárányoknak beállítottam a szép Viktort, — kívülre pedig farkasnak Tita kisasszonyt. A figura szörnyen tetszett a társaságnak... És most elkezdődött a hajsz. A szende bárány Viktor sehogyse hagyta magát megfogni, — Tita szeméi már valami eszeveszett tüzjátékban ragyogtak — — Egyszer Viktor gonosz mosolylyal ajkán egyet gondolt; a kör egyik végéből neki futva egy alacsony párnak, azokat átugrotta s kiiramodott a tereméből, — ki a verandára s onnan a parkba. Tita, mint egy megijedt özike kinyújtotta szép creol-nyakát s pillanatra ujjait ajkaihoz kapva felígyelt. Aztán pár szökéssel Viktor után iramodott. Mi négyen rövid tévoa múltán utának...

Hogy mögöttünk aztán mi történt a bálban: nem tudom. Többet egyikünk sem jutott vissza ebbe a bálba... Lent a folyó partján a vízzel csevegő kavicsokon megleltük a szökévényeket. Tita kabátja szárnyánál fogva Viktort, szaladt utána s elfuladva kiáltá: megvan, megvan! De Viktor egyszerre megfordult s megfogva a leány kezét — mintha valami pompás gondolata támadt volna — homlokára ütött. Felénk fordulva így szólt a leányhoz — úgy félig suttozva:

— Tita nagysám — nézze remek gondolatom van — — Meg akarna szökni — velünk? — Nagyszerű! kiáltánk szinte lerészegedve a bolond ideától.

— Magukkal?! susogá a szép leány kipirult arcczal; valami úgy dobogett keblében a fehér nyári ruha alatt, hogy majd kiugrott a kis szivalaku kivágáson... Magukkal, — hát hogyné! Remek tréfa volna!

Szökjünk meg! — hangzotta a gárda lelkesült szava.

A fiuk lerohantak a partra, hol finom cédrusból készült angol clinker hajóknak állott. Nesztelenül szedték elő a kikötő-tutajon az evezőket... Mindannyian lezuhant aranygombos fehér kabátunkat s fekete tagbaszakadt karkajainkkal, mint a vadak a zsákmányra, úgy ugrottunk fel a partra a szép leányhoz...

— Monsieur Herkules, susogá a vérvörös arczu reszkető Tita, maga visz le engem? — Parancsára, felség! — mondtam, meghajolva. Félkélzettel felkaptam, mint a pelyhet.

— Ne féljen, — mondtam jókedvűen, bátoritól; — kapaszkodjék a vállamba.

Ártatlan, szűzies szalagjai félénken lebegtek a légben, a mint lesiettem vele a csolnak felé. S menetközben mámoros kezem alatt, mint egy vergődő kis madarat, éreztem szive dobogetását. A tánczteremből elmosódott álmokkép gyanánt sóhajtott le hozzánk a zene. Tita, mint királynő, büszkén ült a kormányra, mi pedig, mint alattvalói, rabszolgai tisztelettel távolban az evezőket ragadtuk meg. Oly jókedvünk volt! Egyszerre megszólalt a Tita parancsszava: — „Rajta!” S azzal elindultunk... Megszökettünk egy leányt, — mily édes álom volt a

szökés — és pedig igazán egészen ártatlan álom...

... Már a zenét se hallottuk, minden csendes lett, — tán csak az egekbeli csillagok, a Sirius és az Aldébaran ragyogása játszott kábító symphoniákat méla, részeg szemünkkel. A város, a liget, a tánczterem, a bál — minden, minden messze elmaradt; usztunk a nagy folyam hullámokban libegő, alvó kebelén. Egyszerre Titára néztem: fejeckéje, melyre csillagos evezős-sapka volt nyomva, lehánytatott, — ni-ni, tán bizony elaludt... A csolnak négyünk ropogó evező-csapása mellett vad lüktetéssel siklott tova a sötét habokon.

Nem tudom, mennyi idő múlva, de egyszerre éreztem, hogy mindnyájunkon valami levertség vesz erőt. Már egy óra óta senki se szólt semmit s az evező-csapások a mámor elröppenésével gyengülni kezdtek. A hűvös hajnali szellő fagyasztó józansággal suhant végig rajtunk. Egyszerre a strokeman: Viktor susogva állt kiáltott.

Megálltunk.

Viktor előrehajolt a kormányülés felé s a szende, ártatlan mosolylyal alvó szegény kis leányra pillantott. Oly szép volt így Tita. Mind megnéztük s kinosan elszomorodtunk. Köröskörül halotti csend aludt a vízen, csak itt-ott zugott egy-egy vizimalom.

— Szegény kis leány, susogá Viktor s szép barna arczán mély sajnálkozás látszott. Olyan, mint egy kis baba, tevő hozzá, néztek csak!

Bánatosan néztünk rá.

Ezen határozatom Seidel Lajos, hivatalától felfüggesztetett főkapitánynak tudomás végett, Keresztes Ignác, vizsgálatot megbízott tanácsos urnak a panaszlevél átvételével, érdekeltek sürgős kihallgatása végett, a fl. tanuságának pedig az 1886. évi 3. t. cz. 4-ik §-ának 4-ik bekezdése értelmében való intézkedés végett. Kézbesítendő, megjegyeztetvén, hogy Seidel Lajos urnak ezen határozat ellen szabadságában áll a kézbesítéstől számított 8 nap alatt fellebbezéssel élni, de ezen határozat azonnal hatályba lép.

Székesfejérvár 1897. ápr. 9.

Havranek József, polgármester.

Hol van a vaskéz?

A mikor a fentebbi polgármesteri határozatot olvastuk önkénytelenül is az a kérdés merült fel előttünk: Hol van hát tulajdonképpen az a sokszor hangoztatott erély s az a vasszigor?

Ha eddig kételkedve fogadtuk a polgármester intézkedéseit s ha többiben kárhoztattuk azt, hogy nem jár el azzal az erélylyel, a melyet tőle joggal megkövetelhetünk, most egészen világos előttünk, hogy a polgármester valósággal szemfényvesztést végez a vizsgálat során.

Ezelőtt majdnem három héttel volt alkalmunk a polgármestertől felvilágosítást szerezni arra nézve, hogy az általa eszközölt előnyozmat minő eredménnyel járt. Akkor a polgármester ezt az esetet is felemlítette többekkel kapcsolatosan. És midőn mi kérdést intéztünk hozzá, hogy miért nem függeszti fel a főkapitányt ez adatok alapján, azt a választ kaptuk, hogy a polgármesternék ehhez nincs joga miután ez kizárólag a főispán hatáskörébe tartozik. Nem csak mi, hanem másik két laptársunk is felült ennek az indokolásnak, a minek bizonyosságán ajánjuk nevezett lapoknak erre vonatkozó tudósításait átolvasásra.

Háromhét mulva ugyanez a dolog írásban kerül a polgármester elé s akkor kiséül, hogy

— Szegény kis Tita! Na fiuk, kezdé Stefi, bolondot tettünk. Mi tisztességes fiuk vagyunk s csak hecezelni akartunk, — de mit gondolnak majd az emberek?!

Miért szomorodtunk el? Mért vett oly dlonnehéz levertség rajtunk erőt? Ah, istenem, nem tudom, de mikor a keleti égen egy halvány rózsaszínű felleg alatt a hajnal kinyitotta a szemét, — legjobban a folyó fenekén szerettem volna halottan fekdülni.

Ismét csend lett. Éreztük, hogy senki se mer szólni. Csak kabátjainkat szedtük elő, hogy még jobban bepólyázzuk alvó bálkirálynénkat; hát ha megfázik szegény! Mily mélyen aludt!

Mind komorabb lett a hangulat a hajóban. Viktor szemöldökei ráncba szöktek. Oda szólt a kormányoshoz:

— Micsoda hely az ott?

Pali elővette a térképet s megnevezte a várost.

— Ott kikötünk, mondá Viktor szigoruan. Lassu, fíradt csapásokkal értünk a még alvó város alá.

Nesztelen szálltunk ki egy kompnál. Mikor már csak Tita maradt egyedül a csónakban, Viktor végtelenül gyöngéden megsimogatva kezecskéjét, felkötötte:

— Édes Tita nagysám, — ébredjen fel, mondá igen komolyan — és — és bocsásson meg nekünk.

A leány felpillantott. Szemeibe szakadozott iszonyattal tért vissza az öntudat. Haláláspántan nézett végig rajtunk, aztán felugrott s első gondolata láttam az volt, hogy meg-

a mi márczius 23-án nem állott a polgármester hatalmában, az ápril 8-án már hatalmában volt, mert nagy meglepetésünkre felfüggesztette a főkapitányt.

Most már aztán jogosan kérdezzük a polgármestert, hogy micsoda komédia ez? Hiszen nem csak nekünk másoknak is elmondotta, hogy már márczius 23-ika előtt milyen súlyos adatok voltak a kezében a főkapitány ellen. — Miért nem függesztette fel azonnal? Erre a kérdésre egyenes és nyílt választ kérünk. Mert vagy jogában állott a felfüggesztés, s ez esetben kötelesség mulasztást követett el, vagy nem volt jogában s akkor márczius 8-án hivatalos hatalmával visszaélt. Vagy ez igaz, vagy az előbbi. Mind a két esetben fegyelmi vétséget követett el s ha ő nem kéri maga ellen a fegyelmi eljárást, rendkívüli közgyűlés hívandó össze és a polgármester vagy egyik, vagy másik alapon fegyelmi eljárás alá vonandó. Ez elől nem lehet kitérni! Elég volt már a komédiából, a melyet e vizsgálat során látni szerencsénk volt. Most már szeretnénk egyszer tisztán látni!

De van még egy másik kérdésünk is.

Miért nem tették meg Seidel Lajos főkapitány es Hegyi János ellen a büntető eljárás megindítása végett a kir. ügyészségnél a följelentést?

Ugy Seidel főkapitány mint Hegyi János ellen már több olyan adat van napok söt hetek óta a vizsgálat kezében, mely a bünvádi eljárást teszi szükségessé. Mi az oka ennek a tündésnek?

A törvény intézkedése világos és nem az a kérdés hogy vajjon az félre magyarázható-e, hanem az hogy annak a legerélyesebben érvény lett-e szereve! — Ime idézzük az 1886. XXIII. t. cz. ide vonatkozó 16. §-át.

16. §. A fenálló törvények és törvényes szabályok alapján büntetnek, vétségnek vagy kihágásnak tekintendő cselekmények folytán a vizsgálat a büntető eljárás szabályai szerint eszközöltek.

Ha a közigazgatási uton az arra fentebbiek szerint jogosult hatóságok valamelyike által elrendelt vizsgálatból az tűnnék ki, hogy a fenforgó cselekmény nem csupán fegyelmi eljárás útján megtorolható

szökhjék vagy tán a vízbe ugorjon... Hanem megfogtuk a vergődő madarat. „Édes Istenem!” susogó összecsapva kezeit. Aztán kétségbeesett zokogásában tört ki! — Szívszagató keservesen sirt.

Viktor karonfogva a leányt, s megállt előttünk

— Fiuk, kezdé szigoruan — ez a leány — ő nagysága Titania kisasszony, e bolond tréfánk folytán, hogy így szöktetődít játszottunk — igen — örökre kompromittálva van. Egyikünk el fogja venni őt.

Helyeslőleg intettünk s továbbra is glédában maradtunk

Viktor elbocsátá a leány karját s udvariasan meghajolva előtte, így folytatta:

— Nagysád, — válasszon ki egyet közülünk.

A leány zokogva emelte ránk könyfátyolos szemeit... háromszor nézett végig rajtunk sorban s végre is határozatlanul kulcsolta össze kezeit:

— Nem tudok választani, mondá zokogva én magukat mind szeretem... valamennyit együtt...

Elmosolyodtunk. A sarki bakter álmosan nézte a furca csoportot. A toronyban ötöt ütött az óra.

Akkor hát sorsot huzunk, kezdé Viktor s mindjárt ki is vette társáját. Egy névjegyet öt részre vágott, s ezekre ráírta neveinket. Aztán sapkájába tette a papirszeleteket és Tita elibe állott...

— Huzzon ki egy nevet Tita nagysám...

vétséget, hanem a fenálló törvények és törvényes szabályokhoz képest büntetendő cselekményt képez; akkor azon esetben, ha a fenforgó vétség már tisztán fegyelmi szempontból is, a hivatalból való elbocsátás kimondását teszi szükségessé, a fegyelmi eljárás a büntető eljárásra való tekintet nélkül folytatandó és befejezendő; de a közigazgatási bizottság fegyelmi válaszmánya által a kir. ügyészség, illetőleg kir. járásbírószág vagy az eljárásra hivatott közigazgatási hatóság a büntető eljárás megindítása végett szükséges adatok közlése mellett értesítendő... stb.

Mit jelent tehát ez a halogatás, mire való az a kulcsa háta megett való ravasz settenkedés, a mely mindent inkább igazol mint azt, hogy itt nem állunk tulosolási szándékkal szemben.

Ismételjük. elég volt már a komédiából! Heteken keresztül abban állott minden mesterkedésük, hogy a mi kezünket megkössék. Láthatták, hogy függetlenek és befolyasolhatlanok vagyunk. Hagyjának fel tehát ezzel a manóverrel és szolgáltatassák ki a bünösöket.

Ne csodálkozzanak azonban, hogy nem vagyunk képesek elfojtani azt az elkeseredést, a mely bennünket és a polgárságot el fog, a mikon azt látjuk, hogy a bünösök büntetése helyett mindég azoknak megmentésén munkálkodnak.

Tudomásunk van róla, hogy hetek óta folyik az elszikkasztott összegek helyreterevése, de egy szóval sem halljuk, hogy maga a sikasztás tnye hivatalosan megállapítottat volna. A közvélemény előtt nyílt titok mi történik a városbázán, de hivatalos uton semmi meg nem czáfoltatik „a vizsgálat érdekében!”

De van még egy kérdésünk. Miért adta meg Lehman Luciánnának most utólagosan a nyilvánosházra az engedélyt, mikor már tudta, hogy a törvénytelenül áll fenn s hogy a főkapitány 300 frt erejéig megszarolta az illető tulajdonost? — Talán csak nem akarta az engedély megadása által kárpótolni az illetőt? — Akármilyen legyen az ok, anyany bizonyos, hogy a jelen viszonyok között ez az engedélymegadás alkalmas annak a gyanúnak növelésére, hogy a főkapitány viselt dolgai elsimitassanak. Már

A komoly, melankholikus Ádám neve került ki a sipkából...

Ádám kilépett a sorból. Komoly arcán valami meleg mosoly jelent meg: Odalépett Tita mellé s megfogta a kezét. A szép leány csak továbbra is keservesen zokogott...

Végre félénken, remegve felpillantott a — völégényére.

— Ádám! — mondta Viktor komolyan — gratulálók.

— Gratulálunk! — Ismétlénk mindannyian.

Félóra mulva Pali, a kormányos sietve tért vissza s odasugta a Viktor fülébe:

— Már felkelt a plébános, mindjárt meglesz az öreg... Mehetünk.

Viktor a karonfogva álló párhoz fordulva, meghajtá magát:

— Ha úgy tetszik, Tita nagysám mehetünk...

Nagysád persze most azt kérdi, hogy csakugyan házasság lett a dologból. Persze hogy az: Ádám és Tita a lehető legboldogabban élnek egy dunántuli birtokon. — Ha úgy meglátogatom őket a szép asszonyra nézek, oh hogy eszembe jut, hogy én is lehettem volna ennek a creol anyjának a férje... Tita ilyenkor elpirul, s csak megsimogatja kisleánya fejét.

— Ah, Monsieur Herkules — maguk nem is tudják, hogy én azon az éjelen a csónakban mily szépet álmodtam...

egy időben kértük s most ismétljük, legyen óvatosabb abban, a mit tesz, mert a polgárság már beleunt a vizsgálat folyamán fölmerült sok tévedését véletlenek tulajdonítani a nap nap után jobban terjed az, hogy e véletlenekben valamely szándékosság működik.

No de azért legyünk elnézők és nyájassak és ne legyünk igazságos kritikánkban kéréltetlenek, ne akkor midőn csak a szép szavak ígéreiteit halljuk, de egyetlen megnyugtató tény sem ismerünk.

Bizony polgármester ur, nem úgy megy a vizsgálat a hogyan kellene!

Mi tévők legyünk?

Kimondhatatlan az az elkeseredés, a mely az egész polgárságot eltölti azért, hogy a vizsgálatról olyan veszedelmes hírek kerülnek forgalomba.

A közgyűlés által kiküldött bizottság is fáradtan ült össze, s miután megállapították, hogy egy fél év is kellene a rendőrségi hivatal megvizsgálására elhatározták, hogy a legközelebbi közgyűlésen egy miniszteri számvizsgáló és egy titkár kiküldését fogják kérelmezni, a kiknek kötelessége lenne a rendszeres vizsgálatot keresztül vinni. Oda jutottunk azonban, hogy senkiben nem bízunk s azért a közgyűlés által kiküldött bizottság továbbra is megmaradna, mint a vizsgálat ellenőrzője.

A magunk részéről sem ajánlhatunk okosabbat, csak azzal pótoljuk meg, hogy a közgyűlés mentől hamarabb jöjjön össze a jövő hét első napjaiban s rendkívüli közgyűlésen kérelmezze a miniszteri kiküldöttet.

Szükségünk van erre a gyorsaságra, mivel ha sokáig késnek, ha nem is minden, de igen sok dolognak nyoma véz.

Sajnálja az egész város közönsége, hogy az új főispán báró Fiáth Pál elalott első szándékától, hogy rendkívüli közgyűlésen minden ünnepélyesség nélkül leteszi a városnál az esküt, hogy azonnal hozzáfoghatson erélyesen a vizsgálathoz. Nagyon rosszul esett ebbeli várokozásunkban csalódnai, mert minden nap jobban és jobban érezzük az ő erélyes kezének hiányát.

Es igazán nagy hálára köteleznék Székesfejérvárt, ha a jövő hét elején megvalósítaná régebbi tervét és átvenné hivatalosan a várost. Nagy szükségünk van az ő segítségére, adjon tehát erőt nekünk a gonoszokkal szemben. Soha sem volt igazabb a közmondás mint ezuttal: „Bis dat qui cito dat.“

Jöjjön és az ő eskütételéhez az egész város halálja fogja a legszebb dicsőségnek koszoruját fenni.

Az előfogatok ügye.

A fővárosi lapok értesülése nyomán mi is megirtuk volt lapunkban a főkapitánynak azt a stiklijét, hogy egy alkalommal 160 előfogatot rendelt ki a vállalkozónak sziveségből, hogy a katonaság podgyászait elszállíthassa.

A polgármesteri hivatalban az ügyre vonatkozólag azt az értesítést nyertük, hogy Havranek polgármester ez ügyet megvizsgálta és azt teljesen rendben találta, azaz a főkapitány ebben az ügyben törvényesen járt el.

Mi azonban nem vagyunk ezen a véleményen, legalább is annyiban, hogy az egész előfogat kérdése nem bir a törvényesség minden látszatával és a polgármesteri vizsgálat daczára is homályos ez a kérdés.

Tény az, hogy 1895. szeptember 8-ikára Székesfejérvár rendőrfőkapitánya a kerületi biztosok közreműködésével 93 előfogatot rendelt ki a katonaság podgyászainak elszállítására. Bizonyos az is, hogy ezeknek ez előfogatoknak díját egy vállalkozó fizette ki, a ki csak a törvényesen megállapított kilométer pénzt fizette a fuvarosoknak s így százakra menő hasznót csinált magának.

Már most azt szeretnénk tudni, hogy az előfogatok előállításának kötelessége volt-e a városnak? Ha kötelessége volt, ebben az esetben miért szerepelt tulajdonképen egy bizonyos vállalkozó is ebben az ügyben? A vállalkozó elnevezés már maga is kifejezi, hogy az illető vállalkozott valamire. Hát ez a bizonyos vállalkozó mire vállalkozott? — mert az előfogatok hivatalból lettek kirendelve. Ilyen kirendeléseknél pedig tudvalevőleg nincs szükség vállalkozóra, a ki ebben az esetben semmiben sem működött közre a fogatok előállításánál és mégis százakra menő összegre csapott zsebre. Mit keresett tehát ebben az ügyben a vállalkozó s mely czímen kapta a hasznót, ha a kirendelés hivatalból és törvényesen történt?

A másik eset az, hogy a vállalkozónak lett volna nevének megfelelőleg kötelessége a fuvarosokat felfogadni és ez alapon aztán jogosan teheti zsebre fáradozásaiért a jutalmat. Igen, de ha a vállalkozónak lett volna kötelessége a fogatok előállítása, akkor az nem lehetett egyuttal kötelessége a városnak; ha pedig a városnak nem volt kötelessége az előfogatok kiállítására, ugy az egyes emberek sem voltak kötelezhetők előfogatozásra. Es esetben a hivatalos hatalommal való visszaélés történt, a mely annál súlyosabb beszámítás alá esik, mivel több előfogatozásra kirendelt gazda lova elhullott.

Mert vagy nem volt helye ebben az ügyben a vállalkozónak, vagy nem volt törvényes a kirendelés.

De ezenkívül van egy újabb kérdés is, mert amint látható a megnyugtató polgármesteri vizsgálat daczára is homályos még mindég ez az ügy.

Az előfogatozásra kirendelt gazdák lovai közül 6 darab utközben megdögölt. Miután hivatalosan lettek kirendelve s egyik másik ez uton kényszerítve volt beteg és gyöngye lovával is a podgyász szállításban részt venni, egészen természetesen, hogy a károsult előfogatosoknak joguk van kártérítést követelni. És itt keletkezik csak az igazi bonyodalom a titokzatos vállalkozó révén.

A katonaság nem fizet kártérítést, miután ő vállalatba adta ki a szállítást, tehát a szállítás körül felmerült minden kárért a vállalkozó felelős. Igen, de a vállalkozó sem hajlandó fizetni, neki nincs semmi köze a károsultakhoz. Hiszen a polgármesteri vizsgálat megállapította, hogy a rendőrkapitányság ellenőrzése mellett kifizette a köteles előfogat díjat. A károsultakhoz egyebekben semmi közük. Ó nem fogadta őket fel, velők semmi szerződéses viszonyban nem állott.

Igy aztán a hat károsult közül csak egyetlen ember jutott elhullott lovainak árához, az is annak szerencsés véletlen szerencsétlenségnek köszönheti ezt, hogy lova Várpalotán éppen a kastély előtt lehetett ki paráját és a szegény ember zokogása annyira meghatotta az ott levő grófnőt, hogy az ő révén kára megtérült. A többi kevésbé szerencsés szerencsétlen még ma is siratja az 1895-ik évi előfogatozást, bár egyike másik közülük egész existenciáját vesztette el ennek a homályos eredetű működésnek következtében.

Mind ezt pedig meg irtuk azért, hogy figyelmeztessük Havranek polgármestert, hogy ez az ügy még sem olyan világos, olyan természetes és nem bir a törvényességnek mind ama látszatával, mint a hogyan azt a vizsgálat kiderítette. Éppen azért kérjük a polgárság megnyugtató vizsgálatára vizsgálja újból meg ez ügyet, és terelje azt rendez medrébe a vizsgálat

kezeibe, már annál is inkább hogy a károsultak is minél előbb kárpótoltassanak! Mert elvégre a szegény embereknek is igazságot kell szolgáltatni.

HIREK.

— Személyi hír. Dr. Steiner Fülöp megyés püspökünk tegnap az estéli gyorsvonattal visszaérkezett Budapestről Székesfejérvárra.

— Barka-szentelés. Virágvasárnapján d. e. 9 órák a székesgyházban a barka-szentelést dr. Steiner Fülöp megyéspüspök fogja véghezvinni; utána a nagymisést Huszár Károly örkánonok czelebrálja, a mely alatt a papnövényedékek és a chórús fölvaltva a passiót fogják énekelni.

— Szentgyakorlatok. A székesfejérvári papság husvéti szentgyakorlata virágvasárnapján d. u. 5 órák fog kezdődni a püspöki kápolnában Komárik János Jézus-társasági atya vezetése alatt. A növendékpapság lelki gyakorlatának vezetésével a megyés püspök ugyan csak Jézus-társasági atyát bízott meg és pedig P. Kolácsot.

— Husvétii gyónás. Mint duna-adornyi levelezőnk értesít bennünket, f. hó 6-án végezte a d-adornyi kerületi papság és a kath. iskolák tanítóit husvétii ájtatosságukat Duna-Adonyban, a jelenleg ott missiót tartó Jézus-társasági atyák vezetése mellett.

— Műkedvelők előadása a színházban. Uglátzódik kedvet kapott Székesfejérvár intelligenciájának néhány tagja a budapesti főranguktól, kik műkedvelői előadást rendeztek jótékony czélra. A Vörösmarty-kör könyvtára javára van tervbe véve május hónap vége felé egy műkedvelői előadás, mely alkalommal előadásra kerülne „Egyetlen leány“ s még két rövid vígjáték. A közreműködésre felkértettek: Vértessy Matild, Soy Tekla, Gásdy Ella, Gánóczy Elvira, Gáspár Károlyné, Réé Mariska, Ssemerey Margit, dr. Huszár Adolfiné, Pick Helén, König Béla, Schlammdinger Jenő, ifj. Fiáth Imre, Berecsky Miksa, gróf Festetich Bennő, Kovács Sándor Ármin, dr. Hers Oszkár.

— A tartalékos tisztek fegyvergyakorlatai. A tartalékos tisztek, hadapródok és hivatalnokok fegyvergyakorlatai megtartásának idejére nézve a közös hadügyminiszterium ugy intézkedett, hogy a fegyvergyakorlatok az összes fegyveremek csapatstestei és intézeteinél április elején kezdődnek. A tartalékos tisztek és hadapródok, kik az első vagy a második fegyvergyakorlatot végzik, ugy hivandók be, hogy az illetők fegyvergyakorlata az élestevel tartott lövészi gyakorlatok végzetével szintén véget érjen; ama tartalékos tisztek azonban, kik már a harmadik fegyvergyakorlatot végzik, a vegyes fegyveremek gyakorlatain is részt venni tartoznak. A tartalékos tisztek és hadapródok a fegyvergyakorlatokra a saját csapatstestük, illetve osztályaikhoz tartoznak bevonulni.

— Fülvétel a Ludovica akadémiába. A honvédelmi miniszter megküldte a város hatóságának a Ludovica akadémiában a jövő tanév kezdetén betöltendő állami, alapítványi és fizetési helyekre kiírt pályázati hirdetményt. A folyamodványok május hó 31-éig nyújtandók be a miniszteriumhoz.

— Kalitkába került madár kereskedő. Már sok minden féle raffineriával elkövetett családokról hallottunk, de még olyanról, a mit Sinka Sándor produkált, nem tudunk. — Sinka ugyanis kanári madarakat árult s házról-házra ment. A madarait azonban nem kalitkában, hanem papír stancziliban hordogatta s ha valahol egy him kanarit mutatott neki azt ugyesen kicserélte a stancziljában levő kevés értékű nőstényekkel. A csalását azonban egy helyen mégis észrevették s így ma már a rendőrség kalitkájában várja a továbbítást.

háborgó vihar, te újra az én barátom leszel s kétszeres kegyelmem fog érni.

— Jó, jó öreg, — morgogta dühösen a bég, — de ha baj érne, vélem jössz te is. Elég volt nekem tartani hátamat te érted, te vén bünös!

— Tudom, tudom — nyögte alázatosan a basa, te nagylelkű voltál.

Aztán feloldozta a bég kezeit és ott a hol a békó vörös foltot hagyott a csuklón, alázatosan megcsókolta a bég kezét.

— Oh ezek a bátor kezeknek sok pénzt köszönhetek. Te voltál a ki ha vágyam jött egy szép leányra, elraboltad hogy enyém lehessen. Mennyi boldogságot szerezteél — lelkennek tudom nagyon. És tudtál hallgatni mindenkor, megértetted, hogy nekem becsületnek kell látszanom, mert csak így támogathatok titeket, a kik loptatok és raboltatok. Ne félj megvédelmezlek s csak az alkalmat várom, hogy innen kiszabadítsalak. Tűnjél addig fiam.

És alázatosan hajlott a fiatal bég erős kezeire s könyves szemekkel csókolta azt meg.

Fenn a fényes terebben pedig földre borulva a vénk tanácsa áhitattal csókolta a szőnyeget a merre a jámbor Hafiz Etikur ellépkedett s megilletődött korusban zengték!

— Hála neked Allah, hogy nekünk adad basául a legbecsületesebb muzulmán, a dicső és jámbor Hafiz Etikur.

Dsinn.

Irodalom és Művészet.

Színház.

Szerdán színe került a kiskereskedők egyletének javára a „Cziterás” operette kis számú közönség előtt. D. *Vlád Gizella* a megszokott művészi erővel játszotta Rozettát. — *Balogh István* és *Németh János*, a két rendőrkuplé nagy derűséget támasztottak. *Arkosi Vilmos* énekei igen jók voltak, kellemes és szép hangjával ez estén kitűnően bánt. B. *Szabó József* is jól énekel, ugyisintén szép alakítást adtak *Deak Péter* (Kukorilla) és *Nagy Vilma* (Kukorilla).

Csütörtökön a „Szultán” került színe, a katonai zenekarral, kevés közönség előtt. A katonai zenekar nem volt teljes összhangban némelykor. Kitiűn hangulatban brillirozott művészetével D. *Vlád Gizella*. Jól játszott még *Zoltán Ilon* is, kiben nagy tehetség rejlik s ha mindvégig megtartja jeles igyekezetét, úgy rövid idő múlva kedvelt s kitűnő színész lesz. Meg kell említenünk még szép énekeikért s jó játékuért *Gergely Gizellát* (Roxelane) és B. *Szabó Józsefet*.

Pénteken a „Koldus diák” került színe B. *Szabó József* tenorista jutalomjátékául közepes számú publikum előtt, a katonazenekar kíséretében *Szerdahelyi Ferencz*, a népszínház tagjának felléptével. Régi keleti operette ez, de bájos zenéje nem engedi le a repertoírról. Deakné *Vlád Gizella*, mint koldus-diák aratta a művészetéért megérdemelt tapsokat, a másik deák B. *Szabó József*, a jutalmazandó volt, kit két babékoszorúval tüntettek ki tisztelői. A mai estén is szépen kezelte kellemes tenorhangját. *Szerdahelyi Ferencz* mint Ollendorf ezredes mutatta meg, hogy megérdemli, hogy a népszínház tagja legyen. A többi szereplők is jók voltak, különösen megnyerte a közönség tetszését *Zoltán Ilon* játéka és szép éneke.

A Szalay-Baróti történelem. A most hozzánk érkezett 59-ik füzet a Szalay-Baróti Magyar nemzet történetének (Lampel R. Vodianer F. és Fia budapesti kiadóczg kiadásában), mint e nagyszabású milleniumi emlékmű harmadik kötetének utolsó előtti füzeté egészen a dicső emlékeztető szabadsághörsnek, II. Rákóczy Ferencznek van szentelve. Régi magyar dicsőségéről olvasunk a hazaszeretet ama utolsó lángjával, melynek fénye után csakhamar következett a hosszú-hosszu sötétség. I. Lipót császár-király 49. évi uralkodása után sirba szállt s fiát I. Józsefet koronázzák meg nagy pompával. De hiszen ismerjük hazánk történetét amugy is; és mégis mindannyiszor gyönyör-

ködünk benne, a hányszor Szalay-Baróti Magyar Nemzet történetéből vesszünk egy-egy újabb füzetet, s azt végig olvassuk. Az 59-ik sem fukarkodik különösen az illusztrációkkal. Az egyik külön műmelléklet a szent-gothardi csatát ábrázolja egykoru rajz után kettős nagyságu lapon. A másik II. Rákóczy Györgyöt mutatja be lóháton, szinte egykoru rajz után reprodukálva. A többi szövegek ezek II. Rákóczy Ferencz gyermekkori arcképe. II. Rákóczy Ferencz arcképe Szathmár, II. Rákóczy Ferencz 1704. manifestumának előlapja. Ugyancsak kezdőlapja Tokaj, Kuruczok előőr-sön, II. Rákóczy Ferencz libertársa, II. Rákóczy Ferencz volturája, I. József koronázása alkalmával tartott tornajáték, Pozsony.

Esketési beszédek. Tisztelettel értesitem a ft. lelkészkedő papságot, hogy „Esketési beszédek” című sz. beszéd gyűjteményem megjelent. A mű mely 100 sz. beszédet tartalmaz s a leg hírnevesebb francia s német szónokok beszédei után van átdolgozva, négy részre oszlik: hit- és erkölcsi, szertartástani, rövid értelmi s tulajdonképeni alkalmi beszédekre. Függelékül aranyemlékeztető beszédek vannak csatolva. A csinos kiállítás, 29 nagy nyolcadretűi ivre terjedő mű ára füzve (az árat előzetesen beküldöknék bérmentesen szállítva) 2 forint. (vel. 6 sacra.) Angol vászonba díszesen kötött példányok is kaphatók. A megrendelésnek alulrotthoz, vagy a „Pázmány-sajtó”-ba intézendők. Szathmár, 1897. ápril hó 6-án. Dr. *Irimi Tamás*, theologiai tanár.

Szegény Pillicoddy. Morton kitűnő bohózata, mely a Vígshízházban oly sikerrel került színe, most könyvalakban is hozzáférhetővé lett. Az *Olesó Könyvtár* egyik köteteként jelent meg (374. szám.) *Mihály József* élvezetes fordításában. Az ötletes, kaczagató apróság olvasva sem téveszti el hatását. A műkedvelők használatára is igen alkalmas könyv ára 20 kr.

A nevelő. Irta *Andrieu Chabat*. Chabat neve újként hangzik irodalmunkban, bár a francziák régóta jobb regényíróik közé számítják. Regénye, mely most az *Olesó Könyvtár* (275. sz.) *Ereky* Alfonz jó magyar fordításában megjelent, azok közül a könyvek közül valók, melyeket az ember többször is szívesen elővess, hogy gyönyörködjék a megható, érzelmes történetben. A regény hősnője elejétől végig lekötő érdekfűzős; sorsa a maga szomorú változatosságában szívünkhez szól, hozzá nő. A regényírás régi, kedves eszközeivel elmondott történet szinte igazán érdekes, bonyodalmas. Ez után a regénye után azt hisszük, Chabat is a nálunk ismert és kedvelt francia írók közé fog tartozni. A terjedelmes könyv szokatlanul olesó: 60 kr.

A férfiak forradalma. Irta *Besant* Walter. E regény mikor évekkel ezelőtt Angolországban megjelent, valóságos irodalmi esemény számba ment. A nőemancipáció napirenden levő kérdését állítja elének a komikum, a guny oly bles fegyvereivel támadja azt, amint kevés írónál olvastunk mostanában. Azt a világot valóítja meg, a mikor a társadalom minden téren előretörő nő végre is uralomba jutna és a férfiak vissza kell hódítani régi helyzetét. A kiélezett ferde helyzetekben hatalmas szatirikus erő lüktet; mindaz, ami a nőemancipáció ellen szól, érdekes bonyodalomban regénybe szöve ritka élvezetes olvasmányává lesz. A regény fordítása *Hegedűs Pál* kitűnő munkája, hasznos és érdemes munka. Az *Olesó Könyvtár* (373. szám) tetszetős alakjában megjelent könyv nálunk is kétségtelenül kápos olvasmány lesz. Ára 60 kr.

Törvényték.

— A ki még Tarnóczyt is meglopja. Nem csodálatos dolog-e az, hogy akad még olyan ember is, ki *Tarnóczy* nyitri választási elnököt és vizipuska gyárosát meglopja? *Zselényei Antalnak* hívják ezen embert és Lovasberényben született s ki mint kovács segéd volt alkalmazva a választási hősnél. Még 1894. október havában lopott el *Tarnóczytól* 19 darab használható szerszámokat s a curia még csak most hagyta helyben az 1 hónapi fogház büntetést.

Közgazdaság.

A gazdák nemzetközi védekezése.

(K. Ö.) Az érdekek közössége, mely a nemzetközi spekulációknak a termelő osztályok fölött elvitáztatlan sikereket biztosított, a gazdasági államokban a közös akciónak eszméjét érlelte meg. Az eszmét tavaly a nemzetközi gazdasági kongresszuson vetették fel először. A közös akciónak a neve ekkor „középeurópai vámuunio” volt. Ennek a célja a tengerentuli verseny romboló hatásának az ellensúlyozása lenne. Az eszmét magát nagy lelkesedéssel fogadták, nemcsak minálunk, hanem Ausztriában és Németországban, mely országokat az unió egyesítette volna. A kivétel lehetőségében komolyan azonban senki sem bízott. Mert igaz ugyan, hogy a tengerentuli verseny egyformán súlyosan nehezedik Európa termelő államaira, tehát közös érdek követeli a védekezést, mindazonáltal az egyes országok, nevezetesen Ausztria—Magyarország és Németország közt létező gazdasági ellentétnek nem engedik remélniük, hogy egy középeurópai vámuunio a jelzett értelemben hováhamar létrejöheszen.

A vámuuniónál sokkal gyakorlatibb, mert kivihetőbb védekezési módszerrel állanak most elő az osztrák gazdák. Csatlakozásra szólítják fel a magyar gazdákat azon akción, melynek célja a mezőgazdaság érdekeit a vámterületen belül megvédelmezni. A magyar gazdát két indokból érdekli a dolog. Először az általános közgazdasági politika szempontjából, mely — enyhén szólva — közbenbösen szemléli a mezőgazdaság pusztulását. Másodsor a gazdasági kiegyezés szempontjából. Mindkét dologban eredményesebb küzdelemre lehet kilátás, ha az osztrák és magyar gazdákat a közös érdekek egy táborba szólítják. Ugyanaz a politika, mely az osztrák gazdák pusztulását okozza, eredményezi egyúttal a mi gazdánk veszedelmét is. Ausztria iparának piacokat szerezni s a magyar nagyiparnak lendületet adni, okozza tulnan s innen is a mezőgazdaság pusztulását. A mig azonban az osztrák gazdáknak csak egy rossz közgazdasági politika ellen kell védekezniük, addig nekünk ezen kívül még a rossz kiegyezés is temérdek kárt okoz.

Az osztrák gazdák által felállított követelések elsége vonatkozik a vám és kereskedelmi szerződések reviziójára, abban az értelemben, hogy azokban a mezőgazdasági érdekek jussanak érvényre. Ezen követelmény kettős fontossággal bír különösen most a gazdasági kiegyezés megryitása előtt. Azon szellem, mely vám s kereskedelmi szerződéseinket átlenig, kétszeres súlyal nehezíti a közös vámterület hatása alatt mezőgazdaságunkra, kik nem rendelkezünk az osztrákéhoz hasonló fejlettebb iparral.

Követelik ezenkívül a monarchia egész területének járványmentes területé átválttatását a határok szigorú elzárását a keleti import ellenében. Hogy mennyit károsodunk mi az engedélyezett szerb, s a csem-pészert román állapot miatt, a kormány is tudja, de a merkantilisták kedvéért korlátozó intézkedéseket tenni nem fog, dacára, hogy a keleti állatimportok folyton veszélyeztetik állategészségügyünket s így állatvitelünk nyugoti piacainak megtartását is.

Követelik továbbá a bérze reformját s különösen a határidőüzlet eltörlését. Mi már régen penaszkodunk a bérze ellen, de mindhiába. Anketoztek, a bérze reformálta önmagát, de a gazdák óhajai teljesedésbe nem mentek. A közös akciónak talán meglesz a kívánt sikere, annál inkább, mert mind jobban meg lehet itélni azon hatást, melyet a gazdasági viszonyokra a határidőüzlet eltörlése Németországban okozott.

Az ötödik pont a bel- és külföldi mezőgazdasági termények tarifáira vonatkozik. Igazságtalanság ugyanis, hogy addig, míg bel-földi termelésünk súlyos gondokkal küzdök, idegen terményeket tarifa-kezdemenyekben részesítsünk. Igazságtalanság továbbá, hogy a közeli forgalmat terheljük meg súlyos tarifakiszabásokkal a távoli forgalom előnyére, mi-

által épen a gazdaosztályok kis erőit nyomjuk elviselhetetlen fuvarköltésekkel. Ide sorozzuk a jogosulatlan refakozia-rendszert is.

Követelik továbbá az őrleési forgalomnak, melyet még most kijátszanak nagy malmaink, teljes megszüntetését s a gazdák szövetségi szervezését. Nagy fontosságot tulajdonítunk különösen a mezőgazdasági szövetségi ügynek, a gabonarakár intézményeknek, mely a termelést kiragadná a közvetítő kereskedelem uzsorakörmei közül.

Látható ezekből, hogy ahány követelés, annyi életrevaló eszme nyilatkozik meg ebben a gazdaakcióban. Kétségkívül vannak ellentétes érdekeink is az osztrák gazdákkal, ezek azonban csekély jelentőséggel bírnak azon előnyökhöz képest, melyet a közös gazda-programm megvalósítása hilitásba helyez. A közös akciónak mekkora lesz a hatása a mezőgazdasági válság megszüntetésére — mi a közös akciónak kitűzött célját képezi — előre meg nem jósolható. Azt látjuk, hogy az agrártörökvések mint szélesebb körben kezdenek hódítani. Az a törvényhozás, mely eddig a merkantilizmus rideg dogmáit hirdette, az agrár követelményeknek — bár csekély mértékben — kezd engedelményeket tenni. Szóval fordul a világ. A közös akciónak a sikere, ha azt erős és megbízható kezek intézik, el nem maradhat.

Pályázati hirdetmény.

Székesfehérvár szabad királyi város törvényhatóságánál nyugdíjaztatás folytán üresedésben jött 1400 frt törzsfizetés 400 forint lakbér illetmény s nyugdíjképeséggel összekötött pénztárnoki állásra ezenel pályázat hirdettetik.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint kellőleg felszerelt különösen pedig az 1883. év I. t. cz. kivánt minősítvényüket igazoló okmányaikkal ellátott kérvényüket f. évi ápril 25-ig bezárólag a város tanácsi iktató hivatalába adják be.

Elkésve beadott kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

A szóban forgó állás f. évi április 29-én tartandó rendes közgyűlésen fog választás utján betöltetni.

Székesfehérvár, 1897. Márczius 29.

Havranek József,
polgármester.

Könyvkötészetemben

mindennemű imakönyvek, regények, folyóiratok és mind e szakmába vágó munkák szép, tartós és jutányos áron köttetnek.

Új imakönyvek és zsoltárok kaphatók.

Bárminemű regények, divatlapok és folyóiratok jutányos áron szállítom házhöz.

Számos pártfogásért esedez

KAUFMAN F. könyvkereskedő,

Székesfehérvár, Kossuth-utca 5. szám.

KIADÓ LAKÁSOK.

Megyétér 7. számú házban az összes lakások egyben vagy külön-külön f. évi augusztus hó 1-ére bérbe kiadók.

Értekezhetni Schnetzer Nándor úrnál.

ELADÓ.

Egy aszszalos műhely teljes felszereléssel, nagy megrendelő közönséggel.

Tudakozhatni

Szili József

épület és butor asztalosnál

Székesfehérvár,

Kigyó utca 2. szám.

RODEIMRE

URI ÉS NŐI DIVAT ÜZLETE

Sz.-Féjervárott, Nádor-utca 12.

A mélyen tisztelt vevő közönség becses figyelmét bátorkodom felhívni, tavaszi és nyári árakra, melyek új üzletemben nagy választékban, legjobb minőségben olcsó árakon szerezhethők nállam be; u. m. divatos férfi és fiu kemény és puha

KALAPOK.

Női, férfi és fiu szalma kalapok.

Férfi Chiffon ing

sima, szegélyezett, himzett gallérok fehér és színes, divatos formákban, férfi hállo ingek, a legjobb gyártmányu lábravalók szatén és köpper

REKLAM NYAKKENDŐK

a legdivatosabb formában és színekben drb. 20—25 kr.

BŐR KESZTYÜK

elismert legjobb gyártmányu női- és férfi, minden létező színekben 120.

Nagy választék szövött árúban

u. m. férfi, női és gyermek harisnyák, női, férfi czérna, és selyem kesztyük. Női, és férfi nap- és esőernyők, kész fiu, és lányka ruhák, női bluzok, kötények mosó, és lüszter, válfüzők (mider), csipkék szalag és Schweiczi himzések, kötő és horgoló pamutok gyolcs vásznak siffon, és minden e szakmába vágó rövidáru cikkek.

ARANY ÉREM.

— 1885. —

ARANY ÉREM.

A budapesti orsz. kiállítás.

Császári és királyi udvari szállító, a koronás aranyérmekereszt tulajdonosa
AZ „ARANY SISAKHOZ.”

ROSENTHAL H.

KATONAI EGYENRUHA, HADIFELSZERELÉSI GYÁRA

A m. kir. I., IV., V. honvéd-kerületek tisztii egyenruházatainak, a Ferenc József nevelőintézet, a fő- és székváros m. kir. államrendőrsége és a Bács-Bodrog vármegyei rendőrség szükségleteinek szerződéses szállítója.

FŐ-ÜZLET:

V. Gizella-tér 1. sz.
(Hans-főúj palota.)

BUDAPESTEN Gyár: VI., Bulyovszky-u. 39.

FIÓKÜZLETEK:

SZÉKESFEJÉRVÁR,
Kossuth-utca 18.

LEMBERG,
Kepernikus-utca 9. szám.

POZSONY,
Hid-utca 4.

Minden fegyvernembeli tényleges és tartalékos tisztiek, hadapródok és egyévi önkéntesek, teljes felszereléseik, a m. kir. csendőrség, rendőrség, tüzoltók, stb. egyletek egyenruhái a legjutányosabb árak mellett készítettnek.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Ditrich Ede

kalapos

Székesfehérvár, Szögyény-Marich-utca.

Ajánlja dús-választékú

férfi-kalap-raktárát

a t. cz. vevőközönség figyelmébe.

Elvállal mindennemű kalapos-munkát, nevezetesen: *czilinderek* és más *kalapok* *vasalását* és *tisztítását* lelkiismeretes kiszolgálás és jutányos árak mellett.

Kőrösi Gyula

épület- és butor asztalos üzlete

Székesfehérvárott,

Jókai-utca 16. szám.

CSERÉP

ZSINDELY

kitűnő minőségű, minden mennyiségben kapható helyben,

RÓZSA FERENCZ ÉS FIA
építő mestereknél.

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Kölcsön a valódi hoesérték háromnegyed részéig 20-60 év külti időre készpénzben. Birtokos fölmondhat, pénzintézet nem mondhat föl. Csekély kamattal 1-2-3 is törlesztetik. Leborváltás leg-
rövidebb 120 napt.

— Convertálás bányák- és illetékmentes. —
Semmi előleges költség.

Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csakis: telekrajzi kivonat és kataszteri birtokrajz másolat. 40484

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet.
Budapest, Váci-körút 33.

Indítsanak az egyedül, mely az ország minden megyéjében, községben is a legkényelmesebb föld-birtokosok által olcsóságosra állított ajánlás van.

Hirdetések

felvételnek kiadóhivatalunkban

jutányos áron.

Hallatlan olcsó alkalmi vétele!

GROSZ JÓZSEF ÉS FIA
PORCELÁN, ÜVEG, ÉS DISZMŰ RAKTÁRABAN,

Székesfehérvár, fő-utca 8-dik szám alatt.

26 darabból álló mintázott legfinomabb karlsruhadi ebédő készlet 7 frttől 30 frtig.
1 teljes mosdó készlet 3 50-től 20 frtig.
1 teljes (6 sz. v.) theás készlet . . . 4 frttől 15 frtig.
1 teljes (6 sz. v.) kávé készlet . . . 3 50-től 15 frtig.

6 személyre teljes boros készlet (finom metszett üveg) tálcával 1 50-től feljebb.
6 személyre való vizes készlet (finom metszett üveg) tálcával 1 50-től feljebb.

Legfinomabb karlsruhadi préselt porcelán tányérok darabja a sikérnek 12 kr, a melynek 14 kr és desszertnek 10 kr.

Asztali és függő lámpák, valamint mindennemű zománcozott bádog-, vas- és kő-edények gyári áron alul, hallatlan olcsó áron adatnak el.

ISMÉTELÁRUSÍTÓKNAK ÁRENGEDMÉNY.

Alkalmi vételek mindennemű konyhai-, ebédő- és DISZTÁRGYAKBÓL:

vázak, tükrök, diszes korsók, majolika és terakotta szobrok, kőfal ezüst és valódi berndorfi alpaka áruk, fa-, bádog- és nikkal tálcák, ** ** illatszerek stb. stb. nagyban és kicsinyben kapható.

Legfinomabb kivitelű MAJOLIKA FALITÁLAK 20 krtól feljebb. Különösen szépek és olcsók a milleniumi kiállítás domborképét ábrázoló hatásos kiállítású falitálak, melyek nagyméretei is dacára párja csak 7 frt.

Pontos kiszolgálás. Hallatlan olcsó árak.

Csak csekély

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE

kaphatók!

Legújabb divatu tavaszi-gallérok és kabátok.

Kész férfi- és gyermekruhák

minden nagyságban. Kanavász, vászon és minden e szakmába vágó

czikkeket, valamint

ingek, gallérok és lábravalók, nap- és esernyők dús választékban.

— Nagy raktár asztal- és futó-szőnyegekben. —

LÓWY ADOLF + + + + +

+ + + + + **SZ.-FEHÉRVÁR.**

(Felmayer mellett.)

IFJ. FÜSTER IMRÉNÉ

butorraktára és kárpitos-üzlete Sz.-Fehérvárott, Iskola-u. 10.

Ajánlja saját gyártmányú:

háló, ebédő, szalon és uri szoba berendezéseit, melyek művészi kivitelben mindenkor raktáron vannak.

Egész lakosztályok bebutorozása rövid idő alatt izlésesen és jutányos áron készíttetnek.

ANTI-K, ROKOKÓ, BAROCK-STYLŰ BUTOROKAT SAJÁT RAJZAI ÉS TERVEI SZERINT KÉSZIT.

Elvállal tapettázásokat jótállás mellett.

Butortermei a nagyközönség rendelkezésére állanak és bármikor megtekinthetők.